

Dwars door donker Duitschland.

Nachtelijke aankomst op Nijmeesch perron.

LANGE TREIN, LANGE RIT.

Uit Nijmegen schreef men dd. 16 Sept. aan de „Tel.“:

Het station te Nijmegen heeft in den afgelopen nacht een zeer ongewonen aanblik geboden. Urenlang hebben tweehonderd menschen gewacht op de aankomst van den specialen trein, die de in Zwitserland „gestrande“ Nederlanders via Duitschland naar het vaderland terug zou brengen.

„Vóór twee uur kwamen familieleden en vrienden uit verschillende deelen des lands. Het ruime plein voor het station was bezet door een kleine vijftig auto's, waarbij er waren, die heelemaal uit de Noordelijke provincies waren gekomen. Om 2.21 uur zou de Duitse trein arriveeren, maar het werd spoedig duidelijk, dat het veel later zou worden. Af en toe werden door den luidspreeker mededeelingen gedaan.

Zoo meldde het Duitse grensstation Cranenburg tegen kwart over twee, dat de trein een uur tot 70 minuten vertraging had. Vele wachtenden verkeerden in een ietwat zenuwachtige stemming, aangezien men bang was, dat er misschien in het Rijnland nog wat zou kunnen gebeuren. Gelukkig bleek dat niet het geval te zijn.

Om kwart over drie werd omgeroepen, dat de trein uit Cranenburg was vertrokken en dat hij dus spoedig zou aankomen. Een gespannen stemming begon er evenwel te heerschen, toen de minuten voorbijkroepen. Een kwartier later was er nog niets te zien..... Pas om vier minuten voor vieren zag men in de verte iets naderen.

Twee zware locomotieven met gedempte lichten doken op met een schier eindeloos sleep D-wagens. Zóó lang was deze trein, die zestien personenrijtuigen en twee bagage wagens telde, dat de laatste wagens ver buiten het perron stilstonden, zoodat de reizigers hier een ware klauterpartij moesten ondernemen om op den Nederlandschen grond te komen.

Zóó van wintersport gekomen.

Het was een mengelmoe van reizigers, die op het donkere perron kwamen. Wij zagen menschen, die zoo van de wintersport schenen weggevoerd. Meisjes met skibroeken aan en zware tassen op den rug, een knaapje met een groen Tiroler hoedje op, maar daarnaast vele schippers met hun donkere petten. Veel kinderen waren er in den trein, en half slapend liepen de meesten van hen aan de hand van moeder of vader naar de douanezaal. Iedereen was moe, maar er heerschte een opgewekte stemming.

Onder de reizigers bevonden zich o.m. onze oud-gezant te Warschau, de heer Clifford de Koch van Breughel en de echtgenote van den huidige gezant aldaar, mevrouw Ridder Bosch van Rosenthal met kinderen.

De reis was buiten verwachting vlot verlopen, zoo vertelde ons de vertegenwoordiger van het reisbureau Lissone-Lindeman, die de leiding heeft gehad. In Zürich waren vrijwel allen bijgekomen en daar vertrok de trein om 8.40 uur Zwitserschen tijd. In Bazel kwamen er nog tientallen landgenooten bij, onder wie 110 Rijnschippers, die hun schepen in deze havenstad moesten achterlaten, evenals het grootste deel van hun bezittingen.

Met enkele koffers kwamen zij in den trein. Ook zagen wij een schipper en zijn vrouw, die een weg droegen, volgepakt met lijfgoed. Een kind van misschien een jaar werd door een medereiziger op den arm gedragen.

Een aardige bijzonderheid is, dat onderweg in den trein gecollecteerd is voor de groep kinderen van Pro Juventute, die voor gezondheid in Zwitserland geweest waren. Er kwam zooveel geld binnen, dat alle kinderen gedurende de reis op limonade en eten onthaald konden worden.

Avonturen van jongens uit Indië.

Een avontuurlijk verhaal konden twee Haarlemsche jongens doen, die in de zomervacantie per vliegtuig hun ouders in Indië hadden bezocht. Het waren Jan en Rinus Holterman, respectievelijk 13 en 15 jaar, echte flinke Hollandsche jongens, die niet zoo gauw uit hun evenwicht zijn te slaan. 11 Juli waren zij van Schiphol vertrokken. De heenreis verliep vlot. Maar terug was het volkomen mis.

De „Valk“, waarmee zij de thuisreis aanvaardden, strandde reeds bij Rangoon. Bij de landing op het glibberige vliegveld kon piloot Geijsendorffer de machine

niet houden. Het vliegtuig gleed ongeveer 400 meter door en kwam op een laag gelegen terrein buiten het vliegveld meer, waardoor het landingsgestel defect raakte en nog enkele andere mankementen aan het vliegtuig optraden.

Geijsendorffer bleef in Rangoon, maar de beide broers vlogen met de „Uil“ door. Bij de tusschenlanding in Alexandrië kregen zij een telegram van hun moeder, die hun ried de reis maar per boot voort te zetten. De eenige boot, die zij konden nemen, was echter juist vertrokken — en inmiddels ook de „Uil“. De „Nandoe“ bracht Jan en Rinus tenslotte in Napels.

Vier dagen lang hebben zij daar gewacht alvorens alle formaliteiten, noodig voor het voortzetten der reis per trein, waren vervuld.

Verboden uit te stappen.

Er waren in totaal 510 reizigers in dezen langen trein. Het was geen al te comfortabele reis geweest, want in Duitschland was het verboden op de stations uit te stappen. Maar er heerschte onderweg een goede stemming, al wist niemand van te voren, hoe de trein reed. Men had de volle medewerking van het Duitse Verkeersministerie gehad, terwijl ook op ieder station de ambtenaren zeer hoffelijk waren.

Maar aan ieder station kreeg de leider van den trein pas zijn instructie omtrent het volgende station! Van Zürich ging het naar Schaffhausen, toen naar Stuttgart, van daar naar Frankfurt. Eindelijk werd Keulen bereikt en toen bemerkte men eigenlijk pas, dat men toch de goede richting uit ging.

Overdag was het lang niet ongezellig geweest, want van den oorlog bemerkte men eigenlijk slechts heel weinig. Het was wel stil overal in het land, er werkten veel kinderen op de akkers, op de wegen zag men haast geen verkeer en het aantal treinen, dat men passeerde, kon geteld worden. Enkele militaire transport-treinen waren het, maar van reizigersverkeer viel niets te bemerken.

Vleeschlooze dag.

In Beieren zag men wat troepentransport, doch verder zag men slechts sporadisch militairen.

Het eten in den trein was goed. *Echter was er geen vleesch te krijgen*, daar het juist Vrijdag een vleeschlooze dag in Duitschland is. Dat hinderde den reizigers natuurlijk maar heel weinig.

Over de organisatie van de reis had men niets dan lof, want behoudens de enkele malen onvoorziën oponthoud verliep alles schitterend. In Dillenburg moest gestopt worden, aangezien er een defect aan een van de wagons was. Deze werd afgekoppeld en de reizigers moesten tot Keulen in de andere wagons een plaatsje zoeken. In Keulen echter werd een nieuwe D-wagen aangehaakt. Een paar maal werd men op een zijspoor gereden om een transporttrein den voorrang te geven, doch dit duurde niet lang.

Keulen in het donker.

Toen de duisternis begon te vallen werd de reis minder aangenaam, want de lichten in de coupés waren afgeschermd, zoodat er een schemering heerschte. Van het land viel weldra niets meer te zien. Het was één diepzwarte massa buiten. Men kwam door Keulen, maar alleen door het stoppen van den trein bemerkte men, dat er een stad bereikt was. Op het station waren enkele heel flauwe lichtjes, omdat hier een wagon aangekoppeld diende te worden, doch van de stad heeft niemand iets kunnen zien.

Het Rijnland leek wel van de aarde verdwenen te zijn, zoodat men op de gis kon benaderen, hoever de trein al gekomen was. Na Cranenburg was het leed evenwel geleden. De lichten gingen aan, buiten zag men de lantaarns van Groesbeek en later van Nijmegen, het vaderland was bereikt.

Juchend naar huis.

De douane-formaliteiten namen nog heel wat tijd in beslag. Twee wagons vol groote bagage waren er, doch de reizigers hadden bij elkaar in de coupés een 3.000 kleine koffers en voordat die allemaal onderzocht waren, was het bij halfzes geworden.

Om ruim vijf minuten voor halfzes reed de lange Nederlandsche trein uit het station weg, naar Geldermalsen, waar de splitsing voor de drie groote steden in het Westen plaats vond. De schipperskinderen hieven een gejuich aan, tal van hoeden, mutsen en

zakdoeken wuifden naar de enkele menschen op het perron: de spoorwegbeambten, de douaniers, de maréchaussées, wier taak nu afgelopen was. De lucht werd reeds lichter, bij dag zouden de reizigers hun einddoel bereiken.....

Waarom de trein over Duitschland is gevoerd?

Verleden week, toen besloten werd te trachten een extra-trein van Zwitserland naar Nederland te laten loopen, was immers reeds voor een reis door Frankrijk een visum vereischt. Later was dit ook voor Duitschland wel noodig, maar de gezantschappen in Berlijn en Bern hebben verzorgd, dat de Nederlanders daarvan vrijgesteld werden.

Moord te Rotterdam.

Amerikaansche zeeman doot collega.

Omstreeks middernacht is op 21 September j.l. in het café Marconi aan het Marconiplein te Rotterdam een moord gepleegd, waarvan een Amerikaansche zeeman het slachtoffer is geworden. De dader, een Philippijn en opvarende van het zelfde schip als het slachtoffer is gearresteerd. Het wapen, waarmee het misdrijf is gepleegd, een kokmes is in beslag genomen, aldus de *Nieuwe Kott. Crt.*

Een groepje zeelieden allen opvarenden van het in de Lekhaven liggende Amerikaansche stoomschip Winston Salem, dat kort geleden hier uit New Orleans, via Le Havre arriveerde zat rustig te praten. Het groepje bestond uit den chef-kok en drie matrozen, allen Amerikanen en den tweeden kok een Philippijn.

Aan een ander tafeltje zaten enkele militairen en een Nederlandsche zeeman, met diens vrouw. Tegen elf uur, toen de radio nieuwsberichten zou uitzenden, verzocht de Nederlandsche zeeman den Amerikanen even wat stil te zijn dan zou hij later het nieuws voor hen vertalen.

Dit geschiedde en zoo raakten de beide groepen bezoekers met elkaar in gesprek, waarbij de Nederlandsche zeeman als tolk optrad. De Philippijn trachtte een gesprek met de vrouw van den zeeman aan te knopen, waartegen de andere Amerikanen zich verzetten. Desniettemin hield de Philippijn aan.

De Nederlandsche zeeman verzocht den Philippijn toen zich niet verder met zijn vrouw te bemoeien, omdat hij begreep, dat de Amerikanen liever niet zagen, dat de kietring met een blanke vrouw sprak. Toen de Philippijn daarop nogmaals het woord tot de vrouw richtte, ontstond er onder de Amerikanen ruzie en een hamner vroeg den Philippijn even mee naar buiten te gaan, teneinde het geschil op de vuist uit te vechten.

Inderdaad zijn daarop de zeelieden naar buiten gegaan, maar de chef-kok trok partij voor den Philippijn en over en weer werden enkele klappen uitgedeeld. De kok en de matrozen keerden daarop in het café terug, waar zij zich weer bij het Nederlandsche gezelschap voegden.

Geruimen tijd later, het was inmiddels reeds over half één geworden, kwam ook de Philippijn weer binnen. Hij ging naar een der Amerikaansche matrozen toe en zei hem, dat hij hem bij de vechtpartij een tand uit den mond had geslagen. Op het zelfde moment trok hij een mes te voorschijn en hiermee gaf hij den matroos een steek in de hartstreek, waarna hij haastig het café verliet.

De Nederlandsche zeeman, die naast den matroos zat, vroeg hem, of hij gewond was, waarop deze antwoordde, dat hij dit niet wist. Hij knoopte evenwel zijn vest los en toen spoot opeens een golf bloed te voorschijn. De getroffen zakte achterover en kort daarop gaf hij den geest.

Inmiddels waren een paar cafébezoekers den Philippijn achterna gelopen. Buiten passeerde juist een agent-majoor op de fiets, die na een snelle achtervolging den vluchteling in de Vierhavenstraat inhaalde.

Toen hij hem sommeerde om te blijven staan, gaf de Philippijn hieraan terstond gevolg en uit eigen beweging reikte hij den politiemann het wapen over. Het bleek een z.g. uitbeentes te zijn, dat het eigendom was van den chef-kok.

De man moet dit wapen speciaal van boord zijn gaan halen om zijn wraak te koelen op den matroos. Intusschen betwijfelzen zij, die van de vechtpartij getuige zijn geweest, of het wel de verslagene is geweest, die den Philippijn een vuistslag in het gelaat heeft gegeven.

Andere caféhouders hadden in dien tusschentijd dr. Vader, die op den Schiedamschenweg woont, gewaarschuwd. Deze moest den dood van het slachtoffer constateeren.

Een Oorlogstragedie.

De Juffrouw met Witten Band.

Een Belgische vader is na 25 jaar nog altijd op zoek naar zijn kind, dat in het oorlogsjaar 1914 met vluchtelingen naar Nederland is gezonden en van wi hij sindsdien niet meer heeft vernomen.

Het verhaal is aldus: een gezin, bestaande uit man, vrouw en vijf kinderen, was in 1914 door het oprukken der Duitschers gedwongen te vluchten uit het plaatsje, waar zij woonden, nl. Boissot. Ze namen de wijk naar Lier, eveneens in België en daar werd op 17 September 1914 nog een dochter geboren, lezen we in de „Tel.“

Maar ook te Lier was men spoedig niet meer veilig, zoodat de bevolking van daar eveneens op de vlucht sloeg.

De moeder lag evenwel nog te bed en kon niet worden vervoerd, zoodat de vader besloot bij haar te blijven. Voor de kinderen werd het echter beter geoordeeld, dat ze niet te Lier bleven.

Onder de hoede van het oudste dochtertje, dat toen 9 jaar telde, trokken de kinderen, met het jongstgeborene zusje bij zich, naar Antwerpen, waar ze terecht kwamen aan boord van een binnenschip, dat van Antwerpen naar Rotterdam zou vertrekken.

Aan boord van dat schip bevonden zich vele vluchtelingen, die de wijk namen naar het veilige Nederland. 't Was een hartverscheurend tafereeltje, de kinderen te zien jammeren. Een dame, eveneens een vluchteling, ontfermde zich voorloopig over de 20 dagen oude baby.

Op omstreeks 7 October 1914 vertrok het binnenschip uit Antwerpen, met bestemming naar Rotterdam.

De reis werd goed volbracht. Bij aankomst te Rotterdam stond er een dame met een witten band om den arm. Ze zeide te komen namens het comité, dat kinderen onderbracht bij eerv. zusters, in verschillende kloosters.

Zij nam de zorg voor het kind op zich en beloofde, de baby in een zusterhuis te zullen onderbrengen. Sindsdien is echter niets meer van het kind vernomen.

Wat de andere kinderen betreft: deze zijn, na eenige dagen in het Zeemanshuis verpleegd te zijn geweest, naar Antwerpen doorgezonden. Daar zouden zij wachten, op de ouders, die immers plan hadden zoo spoedig mogelijk na te komen.

Maar de moeder stierf op 6 October in een gasthuis te Antwerpen. De vader is vervolgens op zoek gegaan naar het jongste kind, Florentine De Sobrie geheten.

Vijf en twintig jaren zijn er sindsdien verlopen en nog altijd is de baby, die — zoo zij nog in leven is — nu een volwassen dame moet zijn, niet gevonden, ondanks rusteloos zoeken.

Geestelijk Leven.

LEIDER LEGER DES HEILS.

Kolonel Beekhuis terug in Indië.

Met de „Oranje“ keerde kolonel Beekhuis, de leider van het Leger des Heils in Nederlandsch-Indië, weer naar zijn arbeidsveld terug na het bijwonen van de bijeenkomsten van den Hoogen Raad te Londen, waar hij deelnam aan de verkiezing van den nieuwen Generaal en waarop eveneens belangrijke besprekingen werden gevoerd, den Heilslegerarbeid in deze gewesten betreffende.

Met den tweeden „Vlugge Vier“ reisde kolonel Beekhuis gisteren door naar Bandaeng, aangezien dringende zaken hem op het Hoofdkwartier wachtten na een afwezigheid van drie maanden.

Donderdagavond zal een openbare samenkomst plaats hebben in de congreszaal aan den Boengsoeweg 6, waarin kolonel Beekhuis zal worden welkom geheten.

Deze bijeenkomst zal staan onder leiding van den chef-secretaris, lt. kolonel Ridsdel. Het officierscorps van Bandaeng, als ook het muziekkorps en het zangkoor, zullen aan deze verwelkomingssamenkomst deelnemen, terwijl verder iedereen hiertoe vrij toegang heeft.

Leger en Vloot.

MUTATIES.

Militaire Administratie.

Naar wij vernemen is geplaatst te Bandaeng als kwartiermeester van de Militaire Luchtvaart, de lt. luitenant der Militaire Administratie H. G. J. de Leeuw, werkzaamgesteld bij het Hoofdkwartier van de Afdeling van het D. v. O.;